

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Szerda

11. szám.

Pest, majus 2-kán 1849.

Borúra derű.

Folyó év május 1-től december végig a Marczius Tizenötödikére ezennel előfizetés nyitattik. — Előfizethetni a kiadó hivatalban (Országut Kunevalderház) és minden álladalmi postahivatalnál. — Előfizetési ár: Budapesten házhordással 5 fr. postán borítékban küldve 6 fr. p. p.

Hónapos előfizetést csak helyben, s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fiztetetik.

Hadi szózat.

A pesti szabad portyázó csapat, négy hónapi szolgálattideje elteltén, mint olyan megszűnt lenni.

Vitéz bajtársaim! mindnyájatoknak, egyenként, lelkes elszánt viseletetekért a haza nevében köszönetet mondok.

Most új védsereggé alakulunk.

A nemzetgyűlés elhatározta 50 ezer ujonczczal szaporítani a hadsereget. — Jertek, seregeljünk önkénytelen a haza dicsőségének, a magyar nemzet függetlenségének fentartására.

Hadi törvények alá, s legalább egy évi szolgálattidőre kötelezzük magunkat.

Magyarország ifjai! a szabadságherez idején nem illik otthon tespednetek. — Jertek, jertek a hadi zászlók alá.

Kik az általam alakítandó sereghez csatlakozni elég lelkesedéssel bírnak, beirathatják magokat naponként: a „Kör“-ben, és szálláson, vadászkiált, 45. szám.

Pest, majus 1-jén 1849.

Oroszhegyi Jós, őrnagy.

Pest majus 2. 1849.

Irányi Dániel erélyesen s eszélyesen viseli kormánybiztosi hivatalát.

Minden lépése bizonyítja eddig, hogy szigorral igazságot s mérsékletet tud párosítani.

Több rendeletet ada ki eddig, mellyek célirányosak, s a szükségesnél sem többet sem kevesebbet nem tartalmaznak.

A közönség ismeri őket, csak kettőről akarunk röviden szólni.

Az első az invasio által behozott még talán jeruzsalmi színek magyarrai festése, s a koronátlan magyar czimer használása.

A magyar színek kitűzése természetes, ezt mindenki magától is tevé. De van itt ott félénk ember, ki talán a korona letörlésén megütközik; pedig semmi megütközni való sincs rajta.

Századokon át ősi királyaink alatt koronátlan volt a magyar czimer, vegyük bár az ősi hét oroszánt, az Árpádok házi czimerét, a négy folyóra lett annyi fehér vonást, s a később hozzá toldott hármashalmot s kettős keresztet.

E felett jelen nemzeti kormányunknak egy ritka szerencséje van. Bár mint siessen is, a nép sejtelve, józan tapintata megelőzi, úgy hogy intézkedéseinek alig kell már gyökeret verni a népben, mert annak érzelmeiből sarjadoztak, annak kívánságaiból vevék az impulsust.

Mi tehát elhagytuk a koronát országunk czimeréről.

Mit jelentett ezen korona?

A czimer az ország, a nemzet jelképe volt, a korona a felette uralkodó királyé.

De van-e királyunk. Ha nem tette volna is őt le a nemzet méltó haragja, ő maga hagyott el s hóhért küldte nyakunkra képviselőjének. S türjük-e annak tovább jelképét, kinek személyét valánk kénytelenek elutasítani? Avagy Windischgrätz, Welden, Jellachich tiszteletére tartjuk meg a koronát, mert valóban csak ezek csapásai által érezzük, hogy van a földkerekségén egy ember, ki magát magyar királynak tartja.

S ezen ifju arrogált királysága mellett sem nyilatkozzék, hogy sz. István koronáját törvényeink értelmében fejére teendi. Mit csinálna hát az czimerünkön?

Az ott csak hazugság volna.

Mint már említettük, a nép megelőző a kormányt, nem lépé-e már előbb le sok honvéd, sok nemzetőr, egy szóval sok honpolgár a koronát fővege czimeréről? Nem határozá-e tegnap Pestvárosa, hogy többet ne említsünk, a királyi arczképnek a tanácssteremből kivételét?

Ezen rendelet szükség volt, s csak gyávaság vagy dőreség láthat benne aggasztót.

A másik rendeletről holnapi számunkban.

† Mindazok után, miket Debreczenből hallunk, teljes bizonyosságu lesz, hogy az osztrák házzal vegyes házasságunk megszüntével megszünt maga a királyság is.

Azonban ezt még senki sem mondá ki.

De minek is volna kimondani.

Magyarország az usus, a gyakorlat országa, s a minek ususában vagyunk, az tulajdonunkká válik.

Istennek hála, már a mult évi september óta vagyunk ezen gyakorlatban, s csak hazaárulónak volt ellene kifogása, míg a nemzet jobb és józan eszű része lelkesedéssel ragaszkodik hozzá az életfeláldozásig, mert mi más csudaerőnek tulajdoníthatjuk különben dicső hadseregünket?

De ama gyakorlatnak mélyebb alapja van mindennél. A nemzet ő s elidegeníthetlen jogai vannak itt újra visszaszerelve, életbe, gyakorlatba hozva egy szivtelen dynastia bukása után. Mint minden jó adomány istentől van, úgy minden hatalom a néptől. A dynastia eljátszá hitelét, a nép visszavette hatalmát, s ez igen természetes.

A kiknek tán a régi jó idők jutnak eszükbe, menjenek Windischgrätz kezét csókolni, mint eb a korbácsot, s köszönjék, hogy csak annyit lövetett agyon s hurczola fogságba, mi nem fogjuk követni őket s maradunk a gyakorlatnál.

Magyarország a törvények uralkodását sürgeti, a pusztaszeri alkotmány óta a marcziusi törvények hozatalaig sürgetései századok panaszos krónikájává avultak a kórkadt trón körül, s most e hűtlen dynastia még testvérgyilkossá akarta felbérelni a jó hiszemű magyart csupa iránta való hűségéből.

Mehet-e a hűség határtalanságig? Nem válik-e vétekké az illy bolond erény? A féreg is megtekerőzik, ha reá tapodnak; s mi alávalóbbak akarnánk lenni a féregnél?

A democratiának van egy hatalmas támpontja nyugoti Európában, s ez Franciaország. Keleti Európában Magyarország lett azzá már eddigi intézvényel, s hadviselési által, míg délen az olaszok szinte a democratia megalapításán vajudnak, nem feledve, hogy a németeknél a császárválasztás csak átmeneti stadium, mert ha egy főre visznek át minden hatalmat, könnyebb lesz boldogulni ez egygyel, mint most harminczkilencz uralkodóval, kik századok óta fujják együtt, mint kígyók, a követ, mellyből a szolgaság házának alapja csaknem kimozdíthatlanul tétetett le általok.

Annyit már a francziák is megjegyeztek rólunk, hogy mi vagyunk a szabadság hadának előcsapatai s a civilisatio őrállói.

Ez a megjegyzés fél kijelentés. E szavakban ki van mogdva rendeltetésünk. Soha se téveszszük ezt szemünk elől.

Eddig a királyok álltak szövetségben, s frigyot kötének egymás között a népek ellen. És

jöttek az elnevezések : Staatenbund, Alliance, Camarilla. Gyönyörű nevek, mellyek királyvédő varázsereje a titkolódzásban feküdt. Most a népeken a sor. Ők, ha lármásan fognak is jelt adni egymásnak, mint a capitolum ludjal, de meg fogják tartani az országokat, mellyekkel a fejedelmek úgy bántak, mint napi keresménnyel a kézműves : elétték, elítették.

Mi tiszteljük Menenius Agrippa meséjét a a gyomorról, de nincsen-e elég gyomros faj királyok nélkül is a statusban ?

A népek szövetezése nyilvánosság ; a királyoké alattomoskodás. Amazoké a többség, ezeké a kevesebbség. Sokat igen nehéz megvesztegetni, keveset igen könnyű ; innen a monarchiának végső elkorcsosodása, mert az isten, kit meg akar verni, esztét veszi el, s arra pedig, hogy a királyok kivétel nélkül okosak legyenek, az ur isten soha rá nem áll.

Jó uralkodó az, ki megtartja a törvényt. Nevezétek ezen uralkodót királynak vagy kormányzó elnöknek, az mindegy. A személy változik, s vele a rendszer, de a dolog nem. A magyar mindig szerette a törvények megtartását, s ebben fekszik oka annak is, hogy a királyság imádott eszméjétől nagy rángatózás nélkül meg tudott válni egy rövid év alatt.

Ez józan észre mutat, vagy nemzeti józanságra. Isten tudja, katonák vagyunk-e inkább vagy philosophusok. Én azt hiszem, mindkettő, s belátom valóságát egy angol parlamenti tag okoskodásának, hogy a katonai talentumok sokkal gyakorlatibbak, mint más egyéb tehetségek. A mi pusztaszeri törvényeink ma is dicsőségé e válnának bármely hódítónak.

Egyébiránt a statusügyek végső oka és eldöntője a fegyver, s ezt most kezünkbe adá Hadur. Ha nem vagyunk is 30 millió népség, de vagyunk félannyi ; és a kis Dávid leteríti a nagy Goliáthot.

— r —

Pest Május 2. 1849.

Isten ! őrizz meg barátimtól, ellenségimtől magam meg őrzöm magamat.

E magyar példabeszédből az a tanúság reánk magyarokra, hogy azoknak, kik egyszer az ördögnek áldoztak, ne higyjünk akkor, midőn az angyalok uralkodnak, habár magokat angyaloknak mutatnák is.

Az 1848. évi országgyűlés, bár sok az érdeme, azon hibába esett, hogy nem akarván senki életét megkeseríteni a forradalom által, a régi rendszer hivatalnokait vagy nyugpéppzel, vagy az új kormány hivatalnokai fizetésével megörvendeztetni kedves kötelességének ismerte, azt gondolván, hogy ez által barátjává lesz minden ember a forradalomnak ; s ugyanezért a megyékben új tisztujtást megtiltott, ott és a királyi városokban is a szavazási jogot a behozott képviselőségre szorította.

Ez intézkedés káros voltát az élet igen is kimutató : de magunk kárán tanulni van még időnk.

A szolgálókütséghez szoktatott tisztviselőkön megakadt a magyar ministerium intézkedése,

mert láttuk példáját, hogy a megyékben és királyi városokban itt ott nem állíták ki a kivételül ujonczokat akkor, midőn a haza veszedelemben forgott.

A nyugpénzeseknek módjok lett pártokat szervezni a régi rendszernek.

Az új kormányrendszerbe alkalmazott tisztviselőknek nyitva maradt a pálya temjént hordani a hamis istenek oltárára.

A megyék és kir. városok képviselőit az az előtt hatalmas és corteskedés mesteri szavazván össze : e képviselőség leszorította az új rendszer barátit a tehetőség mezejéről.

S így uralkodott és uralkodik forradalmunk után is csaknem mindenütt a pecsovic-szellem az országban, midőn a haza győzött, zöld, piros és fehér, midőn és a hol az ellenség győzött, sárgafekete zászlóval.

Ez volt egyik és fő oka, hogy az ellenség meg merté támadni hazánkat, hogy a haza színének el kelle hagyni egy időre Budapestet.

Ne adja isten, hogy többször erőt vegyen hazánk szívében az ellenség ; de mivel megtörténhetik, ne higyjük azoknak, kik az ördögnek áldoztak, ha még olly angyaloknak mutatnák is saját énjüket.

E szempontokból óhajtanám : hogy Pest városában új tisztujtás tartatnék a tisztviselőkre és képviselőkre, többek közt ezekért :

Midőn januárban közelgete hozzánk az ellenség, nem tudok közülök egyet sem, ki felszólt volna arra, hogy a város magát vérevel is oltalmazza, egyet sem, ki az ellenség bejövetele után nekik lelke sugallatából nem szolgált.

Midőn elhagyá városunkat az ellenség, és vitéz seregünk hozzánk érkezének ; az első közgyűlésen megmaraszták a városi kapitányt, Terczit a nélkül, hogy bár egy szó is emelkedett volna ellene, mi több, — egy képviselő azt indítványozá, hogy az ellenség alatt szolgált tisztviselőknél jegyzőkönyvileg köszönet szavartassék, és ez ellen sem emelkedék kárhóztató szó.

A második közgyűlésen az ország-függetlenségi oklevél tárgyalásakor a főbíró mint elnök szólt először is irányadólag, pedig az elnöknek nem szabad irányt adni, csak a többség akaratát van joga utóján végzésileg kimondani.

Pest városához igen is illett volna és illenék aláírást nyitni, hogy a függetlenségi határozatot írják alá, kik akarják, s így, ha még jőne is ellenség, az aláírók nem szegődnének soha az erősebbhez, de hívei lennének mindig a hazának.

Nek ér di.

Pest majus 1. 1849.

Azt hittem, hogy ha a husvéti kalácsot odahaza nem ehettem is meg : a „májifát“ százszorszépem ablaka alá, a tavasz gyöngyvirágával koszoruzottan, hajnali zena mellett ültethetem !

Az ember gondol, az isten határoz ; — szegény ember szándékát boldog isten bírja. No de se baj, hogy még itt vagyok, s enyéimet nem öllehetem, est modus in rebus, s itt legalább, mindennap a szabadság ünnepében kéjeleghetem.

Igen helyesen jegyzette meg ön, Tolna megyéből dióhéjba szorított közlésemre, hogy : sok

erény, sok bán mutatkozik, a Windischgrätz zsarnok, de ephaemer kormányja korából.

Sok, sok százszorszépet, s nefelejtseket akartam önnek e május 1-jén lapjába küldeni, elmondva azon sok erényeket, melly a népszabadság hitfájára, a remény örökzöld iszalagjaként fonódott. Kinyíl a tulipán, régebben kékellik a szende ibolya, minden állat megindult, és én mégis jelenleg, önnek, ámbár „lejár az idejük, s fejük is megérett“ mákvirágokkal szolgálok.

A nemzeti hűség mindig virulói között leginkább két mákvirág tolt fel fejét, egyik Fehér, másik Tolna megyében plántáltatott ; ez fáj Tolnának, hogy épen a lelkes Bezzerédy, s Perczel Mór tájjonában találták fel a két vármegyére szóló írmagot, értem a „komiszárukat“, mellyekkel e hű s józan magyar népet, kit csak ömagaugkra s az isteni gondviselésre bíztak a nehéz körülmények, megmákonozni akarták.

De a zsarnokoskodás borói között volt egy szivárványunk, reményeink, s Kossuthban vetett hitünk fölött, hogy Isten e magyar nemzetet elveszni, s leigázni hagyni nem fogja ! Isten akaratja ellen az ördög sem tehet.

Irtózott e nép a gyermekkirálytól, mert tudja jól, hogy : illyet csak haragjában ad isten a nemzetnek, kit megvert ; és e historiai érzelménél fogva is idegenkedett a szoknya-camarilla bábujától, annak minden pereputtyától.

Gyűlölte s utálta a szoknyahósti ; Jellachich, vagy Pecsovics volt a gúnynev, mellyel úton útfélen, még a gyermekek is a nemmagyar érzelműt bélyegezték ; Windisch a „pech-vagi“.

Hir szerint — mert ez is csak „aszonták“ — Jézus huszáraival s krébójtjaival Czecczén által Simontorayának Ozora felé vette volna a sátorfát arra : hol Róth és Philippovics sáskált lefegyvereztük.

Lehet tán, hogy őket eddig már lovaikról is lekaczagták.

Ebül jött, ebül ment. Eannél nagyobb Flankenbewegungot a historiában nem olvashatni ! Lehet, hogy midőn itt ünnepelte meg a győzedelmi (? !) Tedeumot szokott Flankenbewegungjaiért, a Requiemet zágrábi zsvívló között otthon akarja megtartani.

Mögen die Gardinen-Richter lösen,

Ob er bei Weibern Mann gewesen,

Bei Männern war er immer Weib !

De visszatérek mákvirágjaimhoz, mert inkább szeretném „spárgára fűzve“ őket, mint virágjukban, ha valami schwarzgelb írmagul ellopná.

Sok borsot törtek ezek a becsületes magyar orra alá ; nőjét, gyermekeit, szüléit el kellett hagyni sokaknak, hogy üldözéseiktől megmeneküljünk.

Sem mesét, sem anecdotát nem beszélek, hanem az elvetemedettség s honárlás szomorú történetéhez igaz adatot ; kifurná oldalamat, vagy a könyökömön jőne ki, ha elhallgatnám, miképen a fehérmegyei gyalázatos hírnevű, császári, méltóságos — neve, *) az inexpressibilék közé tartozni.

*) Mily veszedelmes legyen ezen mákvirág neve, arról e la ok szerkesztője is ki — de minden rokonság nélkül, ugyanazon nevet viseli, tudna egy szerencsésjére csak mulatságos historiát mondani. A szerk.

tozik, egy alkalommal, Fehérváron volt földvári kereskedőt, — palotája, a megyeház ablakából megpillantván, felhívatta; az antichambreban három negyedórát várakoztatása után, pedig órein kívül magánosan s dolog nélkül, mert nem fából lesz beretva, volt e „császármadár“, pöffeszkedve így szólította meg:

Hát mit beszélnek felőlem Földvárott, Bölcshén, sz.-Andráson?

„Hát csak azt, excellentiád, ha ezen helyekre vetődik, annyira gyűlöli a nép, hogy agyonütésre várják.“

„Most takarodjék ön szemtelen, ha hat szem között mondta vala ezt, ötvenet vágattam volna rá . . . marsch, egy óra múlva kitakarodjék!“

Midőn Horváth, invasionsalis ezredessel, a híres Lázárók Lázára rokonával, a kalocsai kegyelmes látogatásokat tette, fogva levő Nagy Károly pestmegyei esküdt nejtől megkérte, miképen: Kalocsán lakában lepecsételt holmiai, egyszerűsmind egy kocsi magazluban zárolt ezüst szerel s 400 pft ezüst huszas készpénze kezébe juttatassék.

Megtörtént a szobák felnyitása, hiba nélkül találtatott minden, csak a láda ezüst s pénzzel eltűnt, eltávozott, tudtára adván ezt az illetőnek.

Ki ismeri e császármadarat, ehhez nem kell commentár! —

A tolnamegyei másik mákvirág, az elsőbbnek „similis“ gajdos a „Hajmási Péter és Hajmási Pál“ — e parókás császármadár, midőn Tolnára, a híres „Pecsovics“ közbevetőleg legyen mondva, magyar érzelmű s már „Pécsfi“ urasági tisztartóhoz szállott, a népet legkegyelmesebben exequalandó, megpillantván e hon s nemzet megváltójának, Kossuthnak, „ha megfeszítettek is, te vagy az én fiam, te vagy az én istenem!“ — tiszteletben tartott arczképét, botjával kebellázitól szidalmazások között leverte, kidobatta.

Szegény derék „Pécsfi“ úgy mogretent, hogy ismét „Pecsovics“ lett! —

De megverte a magyarok istene e gögös harbasát, mert útjában felfordulván vele a kocsi, egyik szárnyát kitörte, most is felkötve hordozza, s így csak egy kézzel makoázhat, az ismét, a nép veritékéből pénzmagra szert tett császármadár!

A befogottakra nézve azt válaszolá: majd elküldjük Szegzárdra, s ott pipaszónál comode benevolizálgatandjuk, most gyönyörködünk a „hivek“ — császári vadászok — déli zenéjében! pedig volt olyan idő aprilisben, midőn minden denevér tisztviselő Tolnán a gőzösre hurczolkodván, remegések között várták az Eszékre szökhetést.

Sok volna még e császármadarokról, alávaló hírek terjesztési modorokról, élet- s tethistoriájukról a fekete könyvbe feljegyezni való.

Majd ha nem kóvályognak nálunk a sasflak, s midőn megszűnvn, vagy kiirtatván nálunk a cholera, — hiszem istent, nem sokára, mert magamról s Tolnamegye magyar ajku népéről bátran elmondhatom, mit Kossuth magáról: „Isten egyet nem bocsáthat reánk soha, azt nem, hogy mi többé az austriai háznak alattvalói legyünk“, — majd ha mi számkivetettek s bujdosók haza megyünk, a császármadarak s denevérek „necrologián kívül is“ sok érdekessé szolgál, mig az olaj-

ágat, a magyar nemzet függetlenségi nyilatkozatát haza viheti, a Galamb.

Jelenetek a magyar nép szabadsági harcából. *)

* Budapest ellenség kezében, hadseregünk a Tisza védpaizsa mögé, vagy visszavonulva volt, s a felföld védtelen vidékein dagadozó göggel áradott szét az osztrák. — A nép magába fojtott keservvel ürté ki erszényét neki, később helytel kifakadt haragja, s Hurbán rabló csoportját a derék szentmiklósi alispán vezérlete alatt fölkeltnemzetörök Murányaljánál megtámadták. A csatában, mely fegyverhiány miatt eleinte nagyrészt birkozás volt, 19 éves pelsőci suhancz küzdött egy óriás tóttal, s mindketten földre esvén, annak testsulyától nyomatva alácsett. Erőködés után végre sikerült fölkerelkednie, s vaskos ellensége nyakát késével hirtelen lefűrészelé. Az alatt többektől vétetett körül, s elvesztve szuronyát, maga futásban menekült társaihoz. Csipős gunnyal fogadtatott a fegyvertelen vitéz, mit nem türhetvén, visszarohtant hét üldözőinek, s miután egyiket elejtette, többijét futásba verte volt, hét puskával s visszafoglalt szuronyával terheltén tért övéhez.

* Visszavervén Tarczalnál a Tiszán áttörékvő Schlicket, Klapka táborából haza szállongának a hevesi nemzetörök. A tokaji hegy sötétkékké festődött az alkony színében, a bucsuzó nap sugárai égtek a messze rónán, a Tisza tükörén veres csilám ragyogott. Partjain 8 ködmönöz vitéz lovagolt, vezetőjük egy 35—40 éves vállas férfiú délczezen nyargalt legelő, bundája félvállra vetve inkább lovát fedé, mig izmos jobbja hanyagul lebecsátva vitéz mintegy magát. Ezen embernek neje s 10 gyermeke volt, s kik utána lovagoltak, vitézsége tiszteletül kísérték őt salujába vissza, mert, ő egy maga 7 ellenséget levágott.

* Tönkre verve több csatában, sebesen visszavonult Szolnok tájain az ellenség Pest felé. Új magyar hadosztály kelt át a Tiszán, s előnyomulván a kizsákmányolt vidéken, Monoóra ért. A nép örömsugárzó szemel különösen a bocskai huszárok fölállitott során nyugovának. Elöttök H. százados lovagolt, alacson termete mint bástya ülte lovát, napsütött arcának szabályos vonásai férfiszépségre mutatának, barna két szeme ifju erőtelj tűzében égett. Seregének buzdító beszédet monda el, serkentvén őket a vitézségre, a magyar és bocskai név becsületének szepőtelen őrzetére, s ellenség irányában is emberiségre. Figyelmes áhitattal hallgatta a legénység, és a harsogó „Éljen“, mi beszédét követé, nyiltan jelenté, hogy szavai szivekre találtak.

April 11-kén délután Pest előtt a kőbányai szőlőknél menydörgött az ágyu, a többszörös ellenséget üző ujoncz magyar sereg elején a Boc-

*) Felszólitjuk lapunk minden pártolót, kiknek derék harcosainak egyes hős tetteiről hiteles tudomásuk van, miután ezek hivatalos tudósításokban ritkán emlittetnek, sziveskedjenek azok hű rajzái lapjainkba beküldeni, hogy nem érdemlett elfelejtéstől megmenthessük.

A szerk.

kai huszárok próbálták először karjaikat és kardjaikat. Századával, hol legtöbb a nép, arra rohtant H. százados, s az ellenség sorában főbb rangu tisztet pillantva meg, arra tört. Két szörnyű vágás félre vetve lón, a harmadik lehatolt s véres fővel a vasas leomolt lováról. Azonban az ellenség oldalról nagyobb erőt fejté ki, s többfelől nyomatva, hátrált a kevesebb magyar. A küzködő hős számos ellenséggel szemben, dicsőn harcolva hullt el. Tovább rohogott a harc, a csatatér csendes lón, csak sebesültek vánszorgó alakjai igyekeztek rejtőzni.

A lováról lesujtott osztrák tiszt, ki hir szerint az áruló Ottinger *) volt, katonái által elvitette ápoló kezébe jutott; elvérzett seibeiben a magyar hős s horvátoktól lefosztott tetemét jövő reggelen eltemették jószívú majorosok.

* Midőn Aulich tábornok serege, az ellenséget foglalkodtatandó, april 21-kén Czinkotánál Pest elé nyomult, a honvédek sorában egy 12 éves árva gyermek találkozék, ki minden lebeszélés sőt szigoru tilalom daczára is részt venni kívánt a csatában. A harcstéren fegyverre tévén szert, midőn a zászlóalj az ellenséget rejtő erdőnek szuronysegezve rohtant, együtt tevé az ostromot. Midőn csata után mélyen sebesült lábát kötözgeték, és barátai feddőleg szemére veték, miszerint szagató fájdalomaiért csak önmagát okolja: „mit sem tesz“ ugymond a gyermek bajnok „hazámért nem csak sebet szenvedek örömmel, de életemet is kész vagyok adni.“

F.

Kalocsa, a szabadság II-ik évében.

A midőn nemzetünket a magyarok istene elhagyni látszott, — midőn a zsarnokság bérenczei vad örömmel toltuk hazánk szívébe, Budapestre — majdnem egész Pestmegye, — az igaz utról önző tisztviselőktől félrevezetve, — hódolt a közelgő ellentábor parancsának.

Ezt akarák végbevinni Soltmegyének tisztviselői is; de Kalocsának lelkes népe, hún ragaszkodván nemzetéhez, bitorolt hatalmat semmikép sem hajolt elismerni: szavára és buzdításaira összesereglenek Soltnak mármár rablánczra fűzött népei.

Soltmegye, hűtlenül elhagyatva hazaáruló tisztviselőitől — elfelejtve Debreczenben székelő nemzeti kormányunktól, határozottan és szilárdan nézett a fölötte összetornyosuló fellegek elébe. Kalocsa követei keresték fel Debreczent, ajánlandók az általa lelkesített Soltmegye hazafias szolgálatát.

Soltmegye önzéstelen bátorságát Austria zsoldosai akkor sem valának képesek megtörni, a midőn kormánybiztosunk értelmetlensége és hanyagsága miatt Petrichevich Horvát János csordáinak rövid időre prédául esett.

Ez utóbbi jellemtelen ember Gál Ede társágában zsarolt a hova csak érhettek hosszú ke-

*) Hadseregünkben is e hir szárnyalt, de tévedés volt, az isten nem mál atá őt hős halá'ra.

A szerk.

zeikkel; a legbecsületesebb hazafiakat rablánczra fűsték, kínozták stb.

Népünk szilárd kitartását és szenvedéseit gazdagon megjutalmazá ama magasztos pillanat, mellyben Pest visszafoglalásának ünneplésére a város és a radical-kör épületén nemzetünk hármasszínű zászlaját láttuk ujonnan lobogni.

Ujabb időkben megyénk Batta kormánybiztos rendelkezése alá jutván, figyelmeztetjük őt, hogy a kalocsai gyöngyvirágok között is van még elég kivetendő mákvirág. Exempla sunt odiosa.

Engert Tivadar.

Pest, april 30-kán.

A magyar tudós társaság ma ünneplé megüléseinek megnyitást, miután a volt katonai kormány ezeket is, mint veszélyeseket, betiltotta. Sokkal vádolták már e társaságot, de veszélyesnek eddig senki nem tartotta.

Képzeli bizonyosan a nyájas olvasó, hogy ezen ünnepély igen megható vala, mert lehet-e magasztosb érzelem, mint midőn illy szellemi irányban működő testület bilincseiből kiszabadul.

Tehát a titkár — emlékebeszédet olvasott Szalay Imre elhunyt tiszteleti tag fölött. Béke hamvain!

A titkár sajnálta, hogy csak keveset mondhatott róla, mi viszont sajnáljuk, hogy az új élet földértitét csak halotti emlékebeszéddel tudtuk megünnepelni.

Ezután Jerney érdemes tagtársunk bebizonyította, hogy a Fehérvárott talált királyi csontváz III. Béla királyé és hitveseé volt. A király lábszáraiból, vagyis alkotásukból biztosan következtethetni, hogy ő életében sokat gyalogolt vagy lovagolt.

Igen örvendünk, hogy ezt megtudhattuk, kivált most, midőn az élő királyoknak szükében kezd lenni a világ.

Igen érdekes volt a fölolvadások közt egy nagy olajfestvényt is láthatnunk, melly azon jelenetet ábrázolja, mellyben sz. István királyt valami republikánus éjjel meg akarja ölni, de az angyal megmenti őt.

Rendkívül jellemző az, hogy e képen István király meztelen fekszik ágyában, most a királyok inkább mást meztelenítnek meg s az ördög sem iparkodik rajtuk segíteni.

Különös, hogy éppen most kelle egy holt királyt találnunk, midőn két élet elvesztettünk. Az illy cserével mindig beérheti a szerény ember.

Megtanultuk ezen ülésben azt is, hogy szép

csontvázat hajdan rut bőr is fűdhetett. Igen érdekes, — ezen felfűdőzéshez szerencsét kívánhatunk magunknak.

Ezután az akadémiai jutalmakról volt szó, s kisült, hogy a kitűzött kérdésekre nem igen jöttek feleletek. Ennek ugyancsak örvendünk, mert az akademiának nincs pénze, és így már most gondja sincs, mint a példabeszéd tartja.

Némelly henyélő urak számára azonban van még pénz, és így se baj!

Az is különös, hogy indítvány tétetett, miszerint nem kell a közönséggel tudatni, hogy nincs pénzünk. Inkább azt kellene elhallgatni, ha volna, mert majd eljöhetnének érte Budáról.

Egyébb tárgy nem volt!!!

— ni —

Pest majus 2-kán.

Pestmegye' nemzeti kormányunk által e napokban Kecskeméten tartatni rendelt tisztújítása két hétre halasztatott, addig igazoló választmány levén működendő, melly előtt az eddigi tisztviselők magokat Windischgrätz alatti viseletök iránt kitisztíthatják. Ujabb példája kormányunk méltányosságának.

— Egy szerényen s azért ismeretlenül pártalan buzgósággal működő hazánkfiát van szerencsénk a közönségnek bemutatni. Ez Fischhof Dávid pesti polgártársunk. Mi a honvéd kórházi szerek gyűjtését illeti, nincs párja a fővárosban. Fáradhatlan buzgalma határt nem ismer. S a szabadság napjai óta egész idejét a szent titokban már a zsarnokság alatt előkészített szerek gyűjtésében s uk adományozására buzditásban tölti. A radical körbe már több mint két szekérnyi fejér- és agyнемűt, tépést és kötést szállított, s még naponként szállít, olly buzgósággal, mintha minden szál tépés egy testvére sebelt enyhítené. A haza hálójának ajánljuk őt, kérvén egyszersmind mindenkit, ki adományozandó szereit buzgalmára bizni akarja, azokat boltjába, Lipótváros, Frankenstein-ház, szemben az új épülettel, küldeni, hívebb kezekre nem bízhatják. A nála adományozók nevei lapunk mellett külön fognak megjelenni.

— Budán hír szerint, mert a közlekedés ellevén zárva, onnan is csak hír szerint beszélhetünk, ismét placat jelent meg, mellyben minden Irányi Dániel korm. biztosnak engedelmeskedőt hallállal fenyeget Hentzi. Vigyázzon, mert e placat szerint talán még önmagát is agyon kell lövetnie.

— Más szállongó hír szerint a császári sereg Gyórból is eltakarodott.

— Klapka, vitéz tábornokunk ma érkezék Pestre, rögtön Debreczenbe tovább utazandó a hadügyministeri tárczát ideiglenesen átvevni.

— Főcseregünk Győrött s azon túl áll. A császáriak Mosont is elhagyták, s hír szerint Oroszárnál tanyáznak.

Válasz.

Az esti „lapok“ tegnapi száma Pálfi Albertet ellenünk védőbe veszi, állítván, hogy ő a Zichy Ödön-féle abominabilis kérdésben távolból sincs érdekelve.

Mi méltányolni tudjuk az esti lapok szerkesztője lovagiságát political antagonistájá ellenében, s mint mindig, most is szívesen követve a jó példát, ezennel kijelentjük, hogy bár e lapok jelen szerkesztője az érdeklött cikket tartalmazó 4-ik szám szerkesztésébe még be nem folyt, bizonyosan mondhatjuk, hogy azon cikk írójának bűnében sem volt, Pálfit, mint a gyémánthistoria részesét, vádolni, hanem csupán mint Madarász political párthive említették.

Nemzeti színház.

Pest, szerdán, majus 2-kán, 1849.

NABUCODONOSOR.

Nagy opera 4 szakaszban. Irta Solera. Zenéjét Verdi. Fordította Egressi B.

Rendező: Szerdahelyi.

Első szakasz:	Második szakasz:
JERUSALEM.	A GÓG.
Harmadik szakasz:	Negyedik szakasz:
A JÓSLAT.	A Bálvány romlása.

Személyek:

Nabucodonosor, Babilon királya	— Fűredi.
Ismael, a jeruzsálemi király öccse	— Bognár.
Zachariás, zsidó főpap	— — — Raina.
Abigail, rabnő, Nabucodonosor vélt leánya	— — — Lovassi Betti.
Fenena, Nabucodonosor leánya	— Hubenainé.
Baal főpapja	— — — Kőszeghi.
Abdal, tiszt Nabucodonosor palotájában	— — — Kovács.
Anna, Zachariás nővére	— — — Horváth T.

Babiloni és zsidó harcosok. Papok. Nép. Zsidó leányok. Babiloni nép és országnagyok. Történethely: az első felvonásban Jeruzsálem, a többiben Babilon.

Megjelenik e lap MINDEN ESTE. Előfizethetni e lapra Pesten Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. Egyes szám ára 3 kr. pp.